

בפסק דין זה, מעלה בית המשפט העליון, מספר פסקי דין שעניינם רשות ערעור, ופסקי דין במזונות ילדים.

בבית המשפט העליון

בע"מ 2561/08

בפני:

כבוד השופטת ע' ארבל

המבקש:

פלוני

נגד

המשיבה:

פלונית

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי

בחיפה מיום 10.2.08 בע"מ 392/06 ובע"מ 397/06 שניתן

על-ידי כבוד השופטים ש' שטמר, י' עמית וי' וילנר

ספרות:

מ' קורינאלדי, דיני אישים, משפחה וירושה – בין דת למדינה (2004)

החלטה

1. המבקש והמשיבה נישאו זה לזו בשנת 2003 ומנישואיהם אלו נולדה להם בת, שהינה כיום בת קרוב לחמש שנים (להלן: הקטינה). זמן קצר לאחר נישואיהם של בני הזוג עלו יחסיהם על שרטון ובמשך תקופה ארוכה ניהלו הם הליכים שונים האחד נגד השני, בין היתר בנושא המשמורת על הקטינה ובנושא מזונות המשיבה והקטינה (וראו בין היתר: בע"מ 10650/05 פלוני נ' פלונית (לא פורסמה, 25.12.2005); בע"מ 6014/07 פלוני נ' פלונית (לא פורסמה, 8.8.2007)).

2. בסיכומם של ההליכים האמורים, קבע בית המשפט לענייני משפחה בחדרה (כב' השופטת ש' גליק) כי משמורת הקטינה תהיה אצל המבקש. כן קבע בית המשפט כי המשיבה תהיה זכאית למזונות

בדמות מדור בסכום של 750 דולר לחודש בכפוף לכך שתציג חוזה שכירות בסכום זה וכי בנוסף ישלם המבקש למשיבה "דמי אירוח" עבור הקטינה בסך 1,000 ₪ לחודש.

3. שני הצדדים ערערו לבית המשפט המחוזי על פסק הדין: המשיבה על קביעת המשמורת אצל המבקש והמבקש על סכום המזונות ו"דמי האירוח" שנפסקו לחובתו ועל כך שהפגישות בין המשיבה לקטינה נערכות שלא תחת פיקוח במרכז קשר.

4. בפסק הדין נשוא הבקשה דן קבע בית המשפט המחוזי (כב' השופטים ש' שטמר, י' עמית וי' וילנר) כדלקמן: אשר למשמורת על הקטינה, קבע בית המשפט – בין היתר על בסיס עמדתם של המומחים שמונו לבחינת הסוגיה ושל גורמי הרווחה – כי יש להותיר את המשמורת על הקטינה בידי המבקש, כפי שקבע בית המשפט לענייני משפחה. גם באשר להסדרי הראייה לא מצא בית המשפט המחוזי להתערב בקביעת בית המשפט קמא, אשר קבע כי המשיבה תוכל לקחת את הקטינה פעמיים בשבוע ולמשך כל סוף שבוע שני וזאת ללא צורך בפיקוח. כן החליט בית המשפט להאריך את המנדט שניתן לפקידת הסעד בעניין בשנתיים נוספות. בכל הנוגע למזונות המשיבה, קבע בית המשפט כי אין מקום לפסוק למשיבה מזונות אישה לאחר שנישואי הצדדים הגיעו זה מכבר לקיצם וגם אם טרם ניתן חיוב בגט, ועל כן הורה על ביטול חיובו של המבקש במדור המשיבה מכאן ולהבא. אשר למזונות הקטינה, הותיר בית המשפט על כנו את חיוב המבקש במזונות אלו בסך של 1,000 ₪ בחודש, למרות היותו ההורה המשמורן, וזאת עד הגיעה של הקטינה לגיל 18. בהקשר זה ציין בית המשפט כדלקמן:

"ככלל, נדיר עד מאוד, כי הורה משמורן יחוייב במזונות הקטין שבמשמורתו, שהרי צרכי הקטין ממילא מסופקים לו על ידי המשמורן. עם זאת, במקרה דנן, נוכח מה שנראה כפערים משמעותיים ביכולות הכלכליות של בני הזוג, ובהתחשב בכך שעל פי הסדרי הראייה, הקטינה שוהה אצל האם פעמיים בשבוע וכל סוף שבוע שני, אני סבור כי יש להותיר על כנו את חיובו של האב לשלם לאם מזונות הקטינה בסך של 1,000 ₪ לחודש. את חיובו זה של האב, ניתן לעגן בכלל, לפיו פסיקת המזונות נעשית על דרך של איזון כולל של הכנסת המשפחה מכל המקורות... כאמור. במקרה דנן, על פניו קיים פער של ממש בין יכולתו הכלכלית של האב לבין פוטנציאל ההשתכרות של האם" (פסקה 36 לפסק הדין).

עוד קבע בית המשפט, בהתאם להצעת בא-כוח המבקש, כי יהיה על המבקש לדאוג להסעת הקטינה לצורך מימוש הסדרי הראייה במשך 3 השנים הבאות וכי לחילופין יוכל המבקש לשלם למשיבה סך של 1,000 ₪ בחודש עבור הסעת הקטינה. לבסוף, אשר לחיובו של המבקש במזונות עד למועד פסק הדין, ציין בין המשפט כי הוא אינו סבור שיש לשלול את זכותה של המשיבה למדור בסך \$ 750 כפי שנקבע, וגם אם לא עלה בידה של זו להציג הסכם שכירות כפי שנדרשה לעשות.

בסיכום הדברים קבע אפוא בית המשפט כי על המבקש לשלם למשיבה סכום של 4,000 ₪ לחודש – הכולל \$ 750 בגין מדור המשיבה ו-1,000 ₪ בגין מזונות הקטינה – החל מחודש פברואר 2005 ועד לתאריך פסק דינו, וכי ממועד מתן פסק דינו ואילך – יחוייב המבקש אך במזונות הקטינה בסך 1,000 ₪ ובהסעתה לצורך מימוש הסדרי הראייה.

על כך כאמור הבקשה שלפניי.

5. לטענת המבקש, שלוש טעויות משפטיות נפלו בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. ראשית ובעיקר, מלין המבקש על חיובו לשלם למשיבה 1,000 ₪ בחודש עבור מזונות הקטינה למרות היותו ההורה

המשמורן. המבקש דוחה בהקשר זה את קביעת בית המשפט כי בני הזוג הגיעו מרקע סוציו-אקונומי שונה וכי קיימים ביניהם פערים כלכליים עצומים, וטוען כי גם אם בשל מצבה הכלכלי של המשיבה לא היה מקום לחייב אותה להשתתף במזונות הקטינה מדין צדקה, הרי שלא היה מקום לחייבו, כמי שנושא בכל יתר הוצאות הקטינה, לשלם לה סך של 1,000 ₪ בחודש. אף הסדרי הראייה שנקבעו אינם יכולים לדבריו לבסס את חיובו החריג במזונות, שכן מדובר בהסדרים סטנדרטיים ומקובלים. לדבריו, חיובו כהורה משמורן בתשלום מזונות קטין להורה שאינו משמורן מעורר שאלה משפטית עקרונית וכבדת משקל, שכן מדובר בקביעה תקדימית ואף מסוכנת, אשר בין היתר עלולה להנציח מציאות שבה אבות לא יהיו מעוניינים לקבל משמורת על ילדיהם. שנית, מלין המבקש על חיובו בתשלום מדור המשיבה עד למועד מתן פסק הדין בסך \$ 750 בחודש, הגם שנפסק כי היא אינה זכאית לתשלום מזונות ואף שהיא לא שכרה דירה למגורים ולא הציגה חוזה שכירות כפי שנדרשה לעשות. שלישיית ולבסוף, מלין המבקש על השתתף החיובים הכספיים האמורים לפתחו החל מחודש פברואר 2005 ועד למועד מתן פסק הדין בחודש פברואר 2008, וזאת חרף העובדה כי כבר בשנת 2006 קבע בית הדין הרבני כי על בני הזוג להתגרש.

6. לאחר שעיינתי בבקשה על צרופותיה ובפסק דינו של בית המשפט המחוזי, הגעתי למסקנה כי אין מקום להיעתר לבקשה. טענתו העיקרית של המבקש נוגעת כאמור לחיובו לשלם למשיבה מזונות עבור הקטינה. לדבריו, חיוב זה מעורר שאלה משפטית עקרונית, היא השאלה האם יש מקום לחייב הורה משמורן בתשלום מזונות קטין לידי ההורה שאינו משמורן, חרף העובדה שהראשון הוא שנושא בכל הוצאות צרכיו החדשיים של הקטין. אין בידי לקבל טענות אלו. כפי שמציין המבקש בעצמו, הלכה היא כי רשות לערער "בגלגול שלישי" תינתן רק במקרים בהם מתעוררת שאלה משפטית, ציבורית או חוקתית, אשר חשיבותה חורגת מן העניין שיש לצדדים הישירים בהכרעה במחלוקת (ר"ע 103/82 חניון חיפה נ' מצת אור (הדר חיפה), פ"ד לו(3) 123 (1982)). בית משפט זה שב וקבע כי ככלל, פסיקת מזונות היא בעיקרה שאלה עובדתית אשר תלויה בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה ואינה מצדיקה מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" (וראו לדוגמה: בע"מ 2952/06 פלוני נ' פלונית (לא פורסמה, 14.9.2006) וההפניות שם, להלן: עניין פלוני). דברים אלו נכונים גם בענייננו.

7. בהתאם להוראת סעיף 3(א) לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט-1959, הדין החל על בני זוג יהודים בנושא החיוב במזונות ילדיהם הקטינים הוא הדין העברי, אשר קובע כי החובה לספק את צרכיהם ההכרחיים של הילדים מוטלת במלואה על האב. חיובה של האם במזונות עשוי לקום אך מדין צדקה, אך בהתייחס לצרכים נוספים שהינם מעבר לצרכים ההכרחיים של הקטינים, ובהתאם ליכולתה הכלכלית בהשוואה ליכולתו של האב (וראו: ע"א 591/81 פורטוגו נ' פורטוגו, פ"ד לו(3) 449 (1982); ע"א 210/82 גלבר נ' גלבר, פ"ד לח(2) 14 (1984). כן ראו: מיכאל קוריאנלדי דיני אישים, משפחה וירושה – בין דת למדינה מגמות חדשות 119-123 (2004)). חובתו המוחלטת של האב לשאת בצרכים ההכרחיים של ילדיו הקטינים חלה בין אם המשמורת על הילדים נמסרת לאם, בין אם היא נמסרת לאב, ובין אם היא ניתנת במשותף לשני ההורים. מאחר והמבקש בענייננו הוא בעל המשמורת על הקטינה וממילא זה הנושא בהוצאות גידולה, החיוב שהוטל עליו לשלם למשיבה נועד אפוא לספק אך את צרכיה של הקטינה בזמן שהיא שוהה אצל אמה. אכן, כפי שציין בית המשפט המחוזי, נדיר הוא כי הורה משמורן יחויב במזונות הקטין שבמשמורתו, ואולם נדירות זו אינה פרי קושי אינהרנטי כלשהו הקיים בחיוב זה, אלא היא נובעת מן העובדה כי – כפי שמציין המבקש בעצמו – במרבית המקרים, ובפרט ככל שמדובר בילדים עד גיל 6 שעליהם חלה חזקת הגיל הרך, נותרת המשמורת על הקטינים בידי האם, אשר אינה נושאת כאמור בחובת תשלום המזונות. פסיקת בית המשפט בענייננו מתיישבת אפוא עם ההלכה הקיימת בנושא, הן מבחינת הדין העברי והן מבחינת הדין האזרחי, ואינה מעוררת קושי כללי או פרטני כלשהו. כפי שציין בית המשפט המחוזי, פסיקה זו מתבקשת אף לאור מצבם הכלכלי של בני הזוג, וזאת על רקע ההלכה לפיה: "פסיקת המזונות נעשית על דרך איזון כולל של הכנסת המשפחה מכל המקורות, תוך התחשבות בכלל היכולות מול הצרכים, וקביעה בהתאם לכך את שיעורם הסביר של המזונות" (בע"מ 4838/06 פלוני נ' פלונית, פסקה 4 (לא פורסמה, 14.8.2006)). בעניין זה אף נקבע בעבר כי

במסגרת זאת נלקחת בחשבון גם יכולתה הכלכלית של האם, אשר משליכה על היקף צרכיו של הילד ועל היקף המזונות שהאב יחויב לשלם (בע"מ 5750/03 אוחנה נ' אוחנה, פסקה 5 (לא פורסמה, 8.6.2005)).

המבקש טוען אמנם כי קביעת בית המשפט המחוזי בעניין הפערים הכלכליים הקיימים בין הצדדים אינה נכונה, ואולם טענות אלו אינן מסוג הטענות הניתנות והראויות לבירור בפני ערכאה זו ב"גלגול שלישי", וממילא אין לקבלן לאור העובדה כי הן נטענו בעלמא ומבלי שהמבקש הביא להן כל אסמכתא אשר יש בה כדי לבסס ממצא כלשהו בדבר פגם הנפל בקביעות בית המשפט המחוזי בעניין. דין טענותיו אלו של המבקש להידחות אפוא. לא למותר לציין כי ככל שהנסיבות הנוגעות לעניין ישתנו בעתיד, יוכל המבקש לפנות לערכאה הדיונית בבקשה לשינוי פסיקת המזונות כפי שנקבעה, ועל כך כבר נאמר בעבר כי: "פסיקת מזונות היא מתחומי המשפט שאין בהם סופיות, ובשינוי נסיבות ניתן לעתור לשינוי בהם בתנאים מסוימים" (עניין פלוני לעיל, פסקה ד' וההפניות שם; ומהעת האחרונה ראו: בע"מ 57/08 פלוני נ' פלוני, פסקה י"ד (טרם פורסמה, 6.3.2008) וההפניות שם).

8. אשר לשתי טענותיו האחרות של המבקש בהתייחס לפסק הדין, הן זו הנוגעת לחיובו במדור המשיבה והן זו הנוגעת להחלת החיובים החל משנת 2005 ועד למועד מתן פסק דין, טענות אלו נוגעות לנסיבותיו הקונקרטיים של המקרה ואף לשיטת המבקש אין בהן כדי לעורר שאלה עקרונית כלשהי המצדיקה בירור בערכאה שלישית. בנסיבות אלו, לא ראיתי להידרש אליהן לגופן.

אשר על כן, הבקשה נדחית. משלא נתבקשה תגובת המשיבה – אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י"ז בתמוז תשס"ח (20.7.08). 9371.

ע' ארבל 54678313-2561/08

5467831354678313

ש ו פ ט ת

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. B01.doc_08025610

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה